

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน
ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร

นางสาวอุไรวรรณ ห่วงสกุล

สถาบันวิจัยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

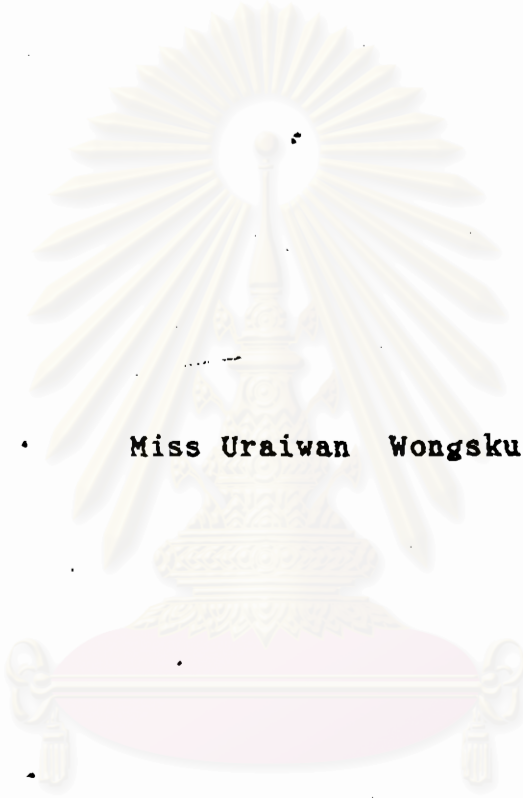
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-771-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ELEMENTARY SCHOOLS
AND THE COMMUNITIES IN THE VICINITY OF BANGKOK METROPOLIS**

Miss Uraiwan Wongsukule

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education**

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-634-771-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับ
ชุมชน ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวอุไรวรรณ ห่วงสกุล
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุนทรมาน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

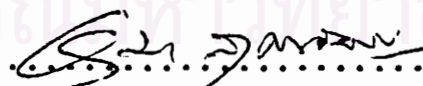

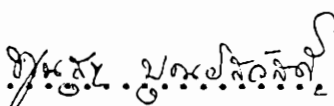
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูววรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

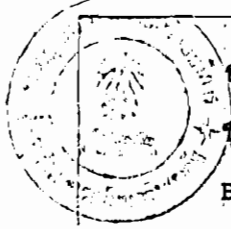

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เดท)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุนทรมาน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุณย์สวัสดิ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อุไรวรรณ ห่วงสกุล : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับ
ชุมชน ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE RELATIONSHIP
BETWEEN THE ELEMENTARY SCHOOLS AND THE COMMUNITIES IN THE VICINITY
OF BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อุมา สุคนธมาน,

268 หน้า. ISBN 974-634-771-3

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษาชุมชนใน เขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร คือผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน
ของท้องถิ่น ผู้นำ ชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของศาสนา กลุ่มละ 48 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจข้อมูลจากเอกสารวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชนด้านการเผยแพร่
ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้นำชุมชนของท้องถิ่นเห็นว่ามี การวางแผน
การดำเนินงานเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน มีการจัดทำ การเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ แล้วนำ
มาประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน ทุกกลุ่มเห็นว่าโรงเรียนให้บริการแก่
ชุมชนในด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของ
ชุมชน ทุกกลุ่มเห็นว่าโรงเรียนส่งเสริมบทบาทกิจกรรมทางศาสนา ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนเสริมสร้างในเรื่องการส่งเสริมและอนุรักษ์กิจกรรม
ทางวัฒนธรรม ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าบุคลากรใน
ชุมชนเข้าร่วมในกิจกรรมงานแสดงความยินดี หรือมอบรางวัลแก่บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการสร้าง
ชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน ด้านการวางแผนกำหนดนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายของโรงเรียนโดยชุมชน
กลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่าบุคลากรในชุมชนได้ส่งเสริมให้เข้าใจบทบาทของหน่วยงานอื่นโดยเป็นสื่อกลางนำ
บริการจากหน่วยราชการอื่นมาบริการชุมชน ด้านการให้บริการด้านทรัพยากรแก่โรงเรียนทุกกลุ่มเห็นว่า
บุคลากรในชุมชนให้การสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษา

ปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน พบว่ากลุ่มส่วนใหญ่ เห็นว่ามี
งบประมาณสำหรับดำเนินการไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และขาดการ
ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชน

ภาควิชาประถมศึกษา
สาขาวิชาประถมศึกษา
ปีการศึกษา2539.....

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C640843 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD:

RELATIONSHIP/ ELEMENTARY SCHOOLS/ COMMUNITIES/ VICINITY

URAIWAN WONGSKULE : A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE
ELEMENTARY SCHOOLS AND THE COMMUNITIES IN THE VICINITY OF BANGKOK
METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. UMA SUKONTHAMAN,
Ed.D. 268 pp. ISBN 974-634-771-3

The purpose of this research is to study state and problems of the relationship between the elementary school and the communities in the vicinity of Bangkok Metropolis. The subjects are school administrators, teachers, local community leaders, community leaders from the private sector and religious community leaders. Each group comprises 48 individuals totalling 240. The research tools are questionnaires and survey forms from documents. Percentage is used to analyze the data.

It is found that in terms of the dissemination of school administration, the school administrators, teachers and local community leaders agree that there is an administration plan to study current situations. Printed materials are distributed to inform people in the communities about the plan and then the materials are evaluated. As regards community services, each group views that schools provide communities with academy, buildings and office supplies. With regard to participation in community activities, all point out that schools play an important role in promoting religious activities. In terms of promotion of ties between communities and other agencies in the area, most agree that schools enhance and foster cultural activities. With regard to encouraging people in the communities to participate in the school activities, most say that people in the communities take part in celebrating an activity or presenting awards to those who help promote the schools. As for the participation of communities in directing the goals of schools, most agree that people in the community enhance understanding between schools and other agencies. People in the community act as a media in introducing services of other agencies to communities. In terms of providing resources for schools, everyone says that people in the communities grant scholarships.

As for problems about the relationship between elementary schools and their communities, most agree that operational budget is not enough. There is not enough time to carry out activities together and not enough cooperation between schools and other agencies in the area.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิติกร..... *Ph. U.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Uma Sukonthaman*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความเมตตาจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.อุมา สุนทรชาน ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้
ให้ความช่วยเหลือชี้แนะแนวทางให้ข้อคิดที่มีประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง
ต่าง ๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็น
อย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยตลอดจนได้เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอ
ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุณย์สวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้
ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเนื่องจากทุนการ
วิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบ
พระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และขอบคุณญาติพี่น้อง
ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้กำลังใจสนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

สถาบันวิทยบริการ
อุไรวรรณ ห่วงสกุล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ข้อดกลงเบื้องต้น.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	16
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	17
ความหมายของโรงเรียนและชุมชน.....	18
ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	19
ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	21
ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	25
การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน..	30
การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน.....	37
การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของชุมชน.....	41
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น.....	41
ในท้องถิ่น.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน.....	50
การวางแผนกำหนดคนโอบาย ทิศทาง และเป้าหมายของ.....	
โรงเรียนโดยชุมชน.....	53
การให้บริการด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน.....	56
ปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน...	59
สรุป.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการวิจัย.....	63
การเลือกตัวอย่างประชากร.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	159
รายการอ้างอิง.....	191
ภาคผนวก.....	200
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	201
ภาคผนวก ข. รายชื่อตำบลจากทุกอำเภอในเขตปริมณฑล	
กรุงเทพมหานคร.....	202
ภาคผนวก ค. รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่าง	
ประชากรในการวิจัย.....	204
ภาคผนวก ง. เครื่องมือและคู่มือที่ใช้ในการวิจัย.....	205
ประวัติผู้เขียน.....	268

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อจังหวัด อำเภอ ตำบล และโรงเรียนตามจำนวนที่สุ่มได้	65
2	จำนวนตัวอย่างประชากรจำแนกตามประเภทบุคลากรใน โรงเรียนและบุคลากรในชุมชน.....	69
3	ความถี่และค่าร้อยละของบุคลากรในโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพ.....	78
4	ความถี่และค่าร้อยละของบุคลากรในชุมชน จำแนกตาม สถานภาพ.....	81
5	ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการเผยแพร่ข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน.....	83
6	ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน.....	91
7	ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของชุมชน.....	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 8 ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน
ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ
ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น..... 109
- 9 ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน
ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ
ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วน
ร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน..... 116
- 10 ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน
ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ
ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการวางแผนกำหนดนโยบาย
ทิศทาง และเป้าหมายของโรงเรียนโดยชุมชน..... 124
- 11 ความถี่และค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้นำชุมชน
ของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของ
ศาสนา จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน ด้านการให้บริการด้านทรัพยากร
แก่โรงเรียน..... 130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ความถี่และคำร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน และครู จำแนกตาม ความคิดเห็นของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับ ชุมชน.....	138
13	ความถี่และคำร้อยละของผู้นำชุมชนของท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชนของศาสนา จำแนกตามความคิดเห็น ของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน.....	144
14	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน.....	152
15	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการให้ บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน.....	153
16	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการเข้า ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของชุมชน.....	154
17	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการ เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น....	155
18	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน.....	156
19	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการ วางแผนกำหนดนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายของโรงเรียน โดยชุมชน.....	157
20	ความถี่และคำร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามงานด้านการให้ บริการด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน.....	158